EIROPAS DEKLARĀCIJA PAR GLOBĀLO IZGLĪTĪBU 2050. GADAM

GE 2050

DUBLINAS DEKLARĀCIJA

Eiropas deklarācija par globālo izglītību 2050. gadam

Dublinas deklarācija

Eiropas stratēģiskais ietvars
globālās izglītības uzlabošanai un tās iespēju paplašināšanai Eiropā 2050. gadam

Strādājot ar mērķi nākotnē nodrošināt, ka visiem cilvēkiem Eiropā – vienoti ar tautām visā pasaulē – būs pieejama kvalitatīva globālā izglītība.

Galīgā redakcija pieņemta 2022. gada 4. novembrī

Preambula

Mēs, delegācijas, kas piedalās Eiropas Globālās izglītības kongresā, kas tiekas Dublinas pilī 2022. gada 3. un 4. novembrī, ko sasauc *GENE* – Globālās izglītības tīkls Eiropā *(Global Education Network Europe)* – un kuru uzņem Īrija ar Luksemburgu kā līdzpriekšsēdētāju, pārstāvam iesaistītās dalībvalstis, un, konsultējoties ar plašu ieinteresēto personu loku no jaunatnes organizācijām, pilsoniskās sabiedrības, vietējām un reģionālajām pašvaldībām, akadēmiskajām aprindām un kolēģiem no citiem reģioniem; un ciešā sadarbībā ar Eiropas Komisiju, Eiropas Padomi, ESAO, ANO/EEK un UNESCO; izklāstījām mūsu vīziju un saistības attiecībā uz Globālo izglītību 2050. gadam.

Apzinoties

- Krīzes situāciju un izaicinājumu diapazonu un sarežģītību, ar ko saskaras cilvēki, citas dzīvās būtnes un planēta.
- Cilvēku tiesības uz izglītību, kritiski pārdomāt savu vietu pasaulē, reaģēt un rīkoties vienoti kā pasaules pilsoņiem ar atbildību par planētu.
- Izglītības – un jo īpaši globālās izglītības – nozīmīgo ieguldījumu, kas dod cilvēkiem, individuāli un kolektīvi, iespēju mācīties un sniegt ieguldījumu pasaules izmaiņās.

Mūsu vīzija

- Pasaule ar lielāku sociālo un klimata taisnīgumu, mieru, solidaritāti, vienlīdzību un līdztiesību, planētas ilgtspējību, starptautisku sapratni, cieņu pret daudzveidību, iekļaušanu un visu cilvēktiesību ievērošanu attiecībā pret visām tautām un cienīgu dzīvi visiem, jo īpaši neaizsargātākajiem un atstumtākajiem gan lokāli, gan globāli. Šāda pasaules redzējuma īstenošanā svarīgu lomu spēlē kvalitatīva globālā izglītība visiem.
- Eiropa, kurā visiem cilvēkiem ir tiesības uz pieejamu kvalitatīvu globālo izglītību un kurā valda vienota izpratne par kvalitatīvu izglītību, tostarp globālo izglītību, kā cilvēktiesībām, globālu sabiedrisko labumu un transformējošu mācību procesu.
- Izglītība, kas veicina un novērtē dažādu kultūru, tostarp diasporas un minoritāšu, skatupunktus un zināšanas, un izmanto šo pieredzes bagātību, lai iekļaujoši risinātu pasaules un vietējos izaicinājumus.
- Eiropa, kurā globālajai izglītībai – mūžu garai un mūžu plašai – ir atbilstoši resursi un kura tiek veidota daudzpusīgā saziņā ar vietējiem un pasaules partneriem.
- Vispusīgāka sabiedrības izpratne par vēsturiskajām un ģeopolitiskajām attiecībām, tostarp koloniālisma, konfliktu, karu un apspiešanas mantojumu, kā arī plašāka sabiedrības iesaistīšanās globālo jautājumu risināšanā un varas dinamikā.
- Kopīgs skatījums uz globālās izglītības transversālo, starpnozaru raksturu, kas apkopo vairākas saistītas nacionālās un starptautiskās definīcijas un jēdzienus, kuriem ir kopīgs pamats.[1]

[1] Plašāku informāciju par atjaunoto definīciju un visaptverošu terminu skatiet 1. pielikumā.

- Katrai valstij, katram reģionam, katrai kopienai un nozarei veidot un stiprināt politikas, stratēģijas, atbalsta mehānismus un kapacitātes stiprināšanas platformas, lai panāktu vispārēju un mūža garumā pieejamu kvalitatīvu globālo izglītību.
- Visu attiecināmo ieinteresēto personu, tostarp jauno sabiedrību, marginalizētu kopienu un to, kas iepriekš bija mazāk iesaistīti, iesaistīšana un iekļaušana dialogā, tīklu veidošanā un sadarbībā globālās izglītības jomā, lai sasniegtu visus cilvēkus Eiropā.
- Iedvesmot cilvēkus individuāli un kolektīvi rīkoties un iesaistīties sociālajās un vides kustībās un organizācijās vietējā, nacionālā un globālā līmenī ar globālo izglītību saistītās jomās.

Definīcija: mūsu izpratne par globālo izglītību

Globālā izglītība ir izglītības pieeja, kas ļauj cilvēkiem veidot vispusīgu skatījumu uz norisēm pasaulē un savu lomu tajās, atvērt acis, sirdis un prātu pasaules izaicinājumiem vietējā un globālā līmenī. Tā dod cilvēkiem iespēju saprast, iztēloties, cerēt un rīkoties – veidot pasauli, kurā valda sociālais un klimata taisnīgums, miers, solidaritāte, vienlīdzība un līdztiesība, planētas ilgtspēja un starptautiska sapratne. Tā ietver cilvēktiesību ievērošanu un cieņu pret daudzveidību, iekļaušanu un cieņpilnu dzīvi visiem tagad un nākotnē.

Globālā izglītība ietver plašu izglītības nodrošinājuma klāstu: formālo, neformālo, ikdienējo, izglītību mūža garumā un mūža plašumā. Mēs uzskatām, ka tā ir būtiska izglītības pārveidojošajam spēkam un tās transformācijai.[2]

Šādi mēs apliecinām savu apņēmību turpināt virzīt globālo izglītību Eiropā.

Mēs balstāmies uz esošajiem starptautiskajiem līgumiem un saistībām

- 2002. gada Māstrihtas deklarāciju par globālo izglītību un citām Eiropas saistībām attiecībā uz izglītību ilgtspējīgai attīstībai, cilvēktiesībām, dzimumu līdztiesībai, mieram un sociālajam taisnīgumam vietējā un globālā līmenī, kas atzīst globālās izglītības un sabiedrības līdzdalības nozīmi.
- Starptautiskām saistībām, globālām programmām un mērķiem attiecībā uz izglītību ilgtspējīgai attīstībai, globālā pilsoniskuma izglītību, izglītību cilvēktiesību jomā utt., tostarp, Dienaskārtību 2030. gadam, Ilgtspējīgas attīstības 4. mērķi (tostarp jo īpaši 4.7. mērķi) un UNESCO 1974. gada Ieteikumu par izglītību starptautiskajai sapratnei, sadarbībai un mieram, kurā atzīta globālās izglītības kā 21. gadsimta globālās pilsoniskās izglītības pamatelementa loma.[3]

Mēs atzīstam globālās izglītības izaugsmi un attīstību Eiropā 20 gadu laikā.

- Nozīmīgi un skaidri rezultāti globālajā izglītībā kopš Māstrihtas deklarācijas pieņemšanas.
- Paplašināts politikas ietvars valsts un Eiropas līmenī.
- Pieaugošā atpazīstamība un izglītības stimuls, kas globālo izglītību izvirza kvalitatīvas izglītības – formālas, neformālas, ikdienējas un mūžizglītības – centrā.
- Pieaugošā izpratne par nepieciešamību pēc "universālas, uz tiesībām balstītas pieejas globālajai izglītībai", kas izpaužas valstu stratēģijās un politikās, kas ir īpaši izstrādātas visiem cilvēkiem Eiropas valstīs, vienoti ar tautām visā pasaulē.
- Nozares mēroga saskaņotu pieeju paplašināšana un uzlabošana, jo īpaši formālās izglītības nozarēs – mācību satura reformu, skolotāju izglītību, skolēnu vērtēšanas, visas skolas pieejas, skolas vadību un pašnovērtēšanas procesu, kā arī skolu inspektoru izglītību, pirmsskolas izglītības un aprūpes ietvaros, kā arī neformālajā izglītībā dažādās nozarēs.
- Strukturētāka pilsoniskās sabiedrības nozaru līdzdalība, tostarp konsultāciju procesos un valsts un Eiropas stratēģiju izstrādē, īstenošanā, pārskatīšanā un pārveidošanā.

[2] Plašāku informāciju par plašo izglītības nodrošinājumu, kas ietver globālās izglītības perspektīvu, skatiet 1. pielikumā.

[3] Ar īpašu atsauci, cita starpā, uz līgumiem, kas izklāstīti 3. pielikumā.

- Uzlabota koordinācija starp konkrētām ieinteresētajām pusēm šajā jomā, jo īpaši starp vietējām un reģionālajām iestādēm, jaunatnes organizācijām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas koncentrējas uz globālo izglītību valsts un starptautiskā līmenī. Mēs apzināmies, cik svarīga ir jauniešu iesaistīšanās, izmantojot jaunatnes organizācijas un platformas.
- Plašāks izvērtējums un kritiskāka pieeja globālajai izglītībai, pievēršot pienācīgu uzmanību vēsturiskā mantojuma jautājumiem un globālās varas dinamikai, tostarp mācību programmu izvērtēšanai dekolonizācijas kontekstā.
- Pētniecības spēju stiprināšana šajā jomā kā svarīgs faktors efektīvākai uz pētniecību balstītai politikas veidošanai.
- Nacionālo finansējuma līmeņu un Eiropas finansēšanas mehānismu, tostarp tādu instrumentu kā EU DEAR, izstrāde, pārskatīšana un kopējo apjomu palielināšana.
- Starptautisko tīklu paplašināšana un pieredzes apmaiņas uzlabošana politikas veidošanā, kā arī labāka kvalitātes nodrošināšana, cita starpā izmantojot Eiropas GI salīdzinošās pārskatīšanas procesu un *GENE* apaļā galda sanāksmes.

Mēs apzināmies globālās izglītības kontekstu, izaicinājumus un iespējas Eiropā un pasaulē.

Globālā izglītība Eiropā 2050. gadam tiks veidota saistībā ar

- Mainīgo planētas realitāti; ģeopolitiskajiem procesiem; daudzpusējo, nacionālo, reģionālo un vietējo politisko kontekstu.
- Aizvien sarežģītākām un savstarpēji saistītām globālām un vietējām problēmām, cita starpā arī klimata pārmaiņām; bioloģiskās daudzveidības samazināšanos; piesārņojumu; nevienlīdzību; nabadzību; pārtikas, ūdens un enerģijas trūkumu; pandēmiju; kariem un karu draudiem.
- Pastāvīgiem draudiem demokrātijai, mieram un drošībai, starptautiskajai sapratnei, cilvēktiesībām un ilgtspējībai; tie ietver nevienlīdzību, neiecietību, visa veida diskrimināciju un cilvēktiesību pārkāpumus, kā arī polarizāciju, dezinformāciju un manipulācijas ar sociālajiem medijiem un ar to starpniecību.
- Pasaules un vietējā mēroga sabiedrības kustību iesaisti, risinot globālus izaicinājumus un aicinot uz solidaritāti, rūpējoties par planētu un mieru pasaulē, sapratni, vienlīdzību un līdztiesību un cilvēktiesībām visiem.
- Izpratni par globālās izglītības nepieciešamību šo kustību centrā un pilsoniskās sabiedrības lomas stiprināšanu pilsoniskās telpas sašaurināšanās/aizvēršanās kontekstā.
- Nepieciešamību novērtēt visu kultūru, īpaši pirmiedzīvotāju kultūru, skatupunktus un zināšanas, lai kopīgi radītu taisnīgus un ilgtspējīgus risinājumus globālajiem izaicinājumiem.
- Arvien lielāku vajadzību nodrošināt, lai visa veida izglītībā – formālajā, neformālajā, ikdienējā, mūžizglītībā, no pirmsskolas izglītības un aprūpes līdz pieaugušo izglītībai – tiktu ietverta arī mācīšanās par sociālo taisnīgumu vietējā un globālā līmenī, kā arī par cilvēktiesībām, dzimumu līdztiesību, daudzveidību, ilgtspējību un mieru.
- Tehnoloģiju potenciālu ieņemt galveno lomu iekļaujošu un uz lietotājiem orientētu izglītības risinājumu piedāvājumā, globālās sasaistes veidošanā un solidaritātes palielināšanā, vienlaikus atzīstot tehnoloģiju un sociālo mediju potenciālu šķelt sabiedrību un graut demokrātiju. Mēs apzināmies arī tehnoloģiju iespējamo ietekmi uz vidi un digitālās plaisas izaicinājumu.

Mēs arī atzīstam globālās izglītības nozīmi, kas

- Dod iespēju apgūt nepieciešamās zināšanas, kritisko domāšanu, prasmes un kompetences, attieksmes un vērtības, lai tiktu galā ar sarežģītām situācijām arvien nenoteiktākā pasaulē; izprastu un novērtētu mūsu daudzveidīgā mantojuma un atšķirīgo kultūru bagātību, kā arī reaģēt uz krīzes situācijām un miera apdraudējumu.
- Dod mums iespēju tikt galā ar eksistenciālo izaicinājumu, ko rada klimata krīze, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, pieaugošā nevienlīdzība, pastāvīgā nabadzība, rasisms un ksenofobija, piekļuves trūkums pamata cilvēktiesībām, kari un karu draudi.
- Dod cilvēkiem iespēju rīkoties sociālās, ekonomiskās un ekoloģiskās transformācijas labā.
- Nodrošina demokrātiskus, līdzdalības mācību procesus, kas var veicināt globālo pilsonību, ilgtspējību, starpkultūru izpratni, iekļaušanu, miera un nevardarbības kultūru un dzimumu līdztiesību izglītībā un

sabiedrībā.

- Veicina sabiedrības informētību un nodrošina sabiedrības izpratni par vietējiem un globāliem jautājumiem un daudzpusīgu iesaistīšanos tajos, atzīstot šo jautājumu nozīmi viņu dzīvē un sabiedrības labklājībā.
- Uzlabo politikas saskaņotību starp globālo izglītību un citām politikas jomām, piemēram, ārpolitiku un attīstības politiku, vidi, lauksaimniecību, tirdzniecību, finansēm un investīcijām, migrāciju, tieslietām un veselību.
- Atbild uz pieaugošo izglītības pieprasījumu un nepieciešamību izglītības sistēmu reformās, mācību saturā un procesā centrā izvirzīt taisnīguma, solidaritātes un citus aspektus, kas saistīti ar globālo izglītību.
- Nodrošina izpratni par vēsturisko kontekstu, tostarp koloniālisma, konfliktu, karu un apspiešanas mantojumu, globālās varas dinamiku, ģeopolitiskajām un ekonomiskajām struktūrām un attiecībām.

Mēs uzņemamies šādas saistības, pamatojoties uz mūsu attiecīgajām pilnvarām

Valsts līmenī

- Pievērst lielāku uzmanību globālajai izglītībai attiecīgās valsts politikas un stratēģijas kontekstā visos valdības departamentos, tostarp izglītības politikas, stratēģijas un nodrošināšanas – formālās, neformālās un ikdienējās un no pirmsskolas līdz pieaugušo izglītības ietvaros; ārpolitikas, starptautiskās un attīstības sadarbības politikas, partnerības un sadarbības programmu ietvaros un saskaņā ar vietējo un reģionālo politiku.
- Censties izstrādāt vai, ja tādas jau pastāv, stiprināt nacionālās, reģionālās, vietējās un nozaru stratēģijas globālās izglītības pilnveidei un tās iespēju paplašināšanai, lai nodrošinātu piekļuvi kvalitatīvai globālajai izglītībai visiem cilvēkiem.
- Uzlabot politikas saskaņotību globālajā izglītībā un saistītajās jomās un stiprināt starpministriju sadarbību un koordināciju nacionālo stratēģiju, politikas un iniciatīvu izstrādē globālās izglītības jomā.
- Atbalstīt centienus stiprināt, cita starpā, jaunatnes organizāciju, pilsoniskās sabiedrības organizāciju, pieaugušo izglītības un kopienu organizāciju, sabiedrības kustību, vietējo un reģionālo pašvaldību, diasporas kopienu, vienaudžu un kolēģu no citiem reģioniem, kā arī pētnieku darbu šajā jomā, atzīstot viņu zināšanas globālās izglītības jomā.
- Izstrādāt atbilstošas atbalsta struktūras globālās izglītības pedagogiem, lai pakāpeniski pārvarētu plaisu starp vēlmi integrēt globālo izglītību un pārliecību, prasmēm, kompetencēm un atbalstu to darīt.
- Atbalstīt atbilstošu standartu noteikšanas, kvalitātes nodrošināšanas, uzraudzības un novērtēšanas mehānismu izstrādi, pamatojoties uz labas prakses modeļiem, kas ir gan būtiski, gan piemēroti globālajai izglītībai konkrētās nozarēs.
- Nodrošināt atbilstošus, pieejamus un iespēju robežās paredzamus resursus globālajai izglītībai atbilstoši šīs deklarācijas mērķiem.
- Atbalstīt un iespēju robežās nodrošināt resursus globālās izglītības pētniecības tālākai attīstībai, lai nodrošinātu uz pētniecību balstītas politikas veidošanu.
- Nodrošināt marginalizētu kopienu un grupu iekļaušanu un atbalstu globālās izglītības procesā.
- Atbalstīt inovācijas globālajā izglītībā.
- Sadarboties ar citu nozaru pārstāvjiem, tostarp privāto sektoru.
- Sniegt atbalstu starptautisku tīklu veidošanā starp politikas veidotājiem, lai nodrošinātu nepārtrauktu globālās izglītības politikas un prakses uzlabošanu.

Eiropas līmenī

- Dialogā ar kolēģiem no citiem reģioniem izstrādāt un stiprināt universālu, uz tiesībām balstītu pieeju globālajai izglītībai Eiropā.
- Atbalstīt nepārtrauktu koordināciju starp vietējo, reģionālo, valsts, visas Eiropas un starptautisko līmeni, lai nodrošinātu atbalstu dialogam un politikas saskaņotībai šajā jomā, arī saskaņā ar notiekošo darbu pie Apvienoto Nāciju Organizācijas programmām un izglītības mērķiem.
- Atbalstīt globālās izglītības koordināciju visā nozarē, izmantojot tīklus Eiropas līmenī; veicinot un

nodrošinot tīklu veidošanu starp globālās izglītības dalībniekiem no pilsoniskās sabiedrības, jaunatnes un vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī partnerattiecības ar citām nozarēm un dažāda veida dalībniekiem un organizācijām.

- Nodrošināt adekvātu un pieejamu finansējumu globālajai izglītībai visas Eiropas līmenī, kas atbilst nacionālā līmeņa finansējumam un šīs deklarācijas mērķiem.
- Iestāties par globālo izglītību kā transversālu un integrētu prioritāti Eiropas institūcijās, tostarp Eiropas Padomē, nākamajās ES prezidentūrās, kā arī citās starptautiskās organizācijās.
- Turpināt sadarboties ar kolēģiem no citiem pasaules reģioniem, lai iesaistītos mācībās un atbalstītu reģionālo struktūru izveidi tīklu veidošanas nolūkos starp politikas veidotājiem un citām ieinteresētajām personām starpreģionu un globālā mērogā.
- Turpināt stiprināt Eiropas globālās izglītības salīdzinošās pārskatīšanas procesu, globālās izglītības stāvokli Eiropā un citus kvalitātes uzlabošanas mehānismus.
- Atbalstīt starpvaldību organizācijas *GENE* darbu, kas vērsts uz dalībvalstu politikas veidotāju sadarbības tīklu veidošanu un veicina un uzlabo globālo izglītību visās Eiropas valstīs.
- Izstrādāt uzraudzības sistēmu ar skaidriem un pārvaldāmiem ziņošanas mehānismiem, kas balstīti uz esošajiem modeļiem un koncentrējoties uz galvenajiem atskaites punktiem līdz 2050. gadam. (Skatīt 2. pielikumu).

1. pielikums: Globālās izglītības definīcijas atjaunošana

Atjaunotā definīcija

Pamatojoties uz 2002. gada Māstrihtas deklarāciju un ņemot vērā turpmākos procesus un jaunas definīcijas un mainīgo realitāti, Dublinas deklarācijā ir ierosināta šāda definīcija:

Globālā izglītība ir izglītības pieeja, kas ļauj cilvēkiem veidot vispusīgu skatījumu uz norisēm pasaulē un savu lomu tajās, atvērt acis, sirdis un prātu pasaules izaicinājumiem vietējā un globālā līmenī. Tā dod cilvēkiem iespēju saprast, iztēloties, cerēt un rīkoties – veidot pasauli, kurā valda sociālais un klimata taisnīgums, miers, solidaritāte, vienlīdzība un līdztiesība, planētas ilgtspēja un starptautiska sapratne. Tā ietver cilvēktiesību ievērošanu un cieņu pret daudzveidību, iekļaušanu un cieņpilnu dzīvi visiem tagad un nākotnē.

Globālā izglītība ietver plašu izglītības nodrošinājuma klāstu: formālo, neformālo, ikdienējo, izglītību mūža garumā un mūža plašumā. Mēs uzskatām, ka tas ir būtiski izglītības pārveidojošajam spēkam un tās transformācijai.

Globālās izglītības pamatvērtības, principi un dimensijas

Globālā izglītība ietver noteiktus pamatelementus. Tie ietver:

- *Globālā un vietējā sociālā taisnīguma, miera, solidaritātes, vienlīdzības un līdztiesības, planētas ilgtspējas, iekļaušanas, cilvēktiesību, daudzveidības pieņemšanas un starptautiskās sapratnes pamatvērtības.*
- *Koncentrēšanos uz lokālo un globālo jautājumu savstarpējo saistību, kas skar cilvēkus, citas dzīvās būtnes un planētu; starp paaudzēm; starp kultūrām un starp pagātni, tagadni un nākotni.*
- *Kopīgu apņemšanos īstenot pedagoģisko praksi, kas ir iekļaujoša, vērsta uz līdzdalību, iedveš cerību, veicina kritisko domāšanu un atzīst izglītojamo prioritāti; vienlaikus veidojot kompetences un prasmes informētai, pašreflektīvai, jēgpilnai individuālai un kolektīvai darbībai.*

Apvienošanās saskaņotībai un ietekmei

Šī deklarācija atzīst izmantoto terminu daudzveidību atkarībā no nacionālās situācijas un to, ka konkrētu terminu lietojums laika gaitā mainās. Globālā izglītība šeit tiek izmantota kā vispārīgs termins, lai apvienotu saistītus jēdzienus un politikas un prakses jomas, veicinātu saskaņotību, atvieglotu pieredzes apmaiņu saistībā ar politikas veidošanu, izvairītos no sadrumstalotības un kopumā nodrošinātu lielāku efektu.

Globālā izglītība ietver formālo, neformālo, ikdienēju izglītību; mūžizglītību un starppaaudžu mācīšanos. Tā ir par cilvēku dzīvi vietējā, nacionālā un planētas kontekstā. Tā ietver kritisko domāšanu, mācīšanos tikt galā ar sarežģītām situācijām, demokrātisku un līdzdalības pedagoģisko praksi. Tā ietver dažādus veidus, kā saprast, kā cilvēki mācās. Tā ietver vēsturisko apziņu, pašreizējo sistēmu kritisku analīzi un vīziju par cilvēku un planētas nākotni. Saskaņota ar globālajiem mērķiem un īpašām saistībām, piemēram, Ilgtspējīgas attīstības 4.7. mērķi; Globālā izglītība izmanto arī plašākus un ilgstošākus cilvēku centienus panākt sociālo taisnīgumu, mieru, vienlīdzību un līdztiesību, ilgtspējību, cilvēktiesības un cieņpilnu dzīvi visiem.

Globālā izglītība ietver...

Globālā izglītība ir starpnozaru visaptverošs termins, kas ietver dažādus saistītus terminus, kas tiek lietoti valsts un starptautiskā līmenī, tostarp, cita starpā:

- Antirasistiskā izglītība
- Attīstības izglītība
- Dažādības un iekļaujoša izglītība
- Izglītība dzimumu līdztiesībai
- Izglītība globālajai pilsonībai un starptautiskai solidaritātei
- Izglītība ilgtspējīgai attīstībai
- Globālā pilsoniskuma izglītība
- Globālās attīstības izglītība
- Globālā mācīšanās
- Globālais jaunatnes darbs
- Cilvēktiesību izglītība
- Starpkultūru izglītība
- Mācības vides ilgtspējībai
- Miera izglītība

Globālās dimensijas tādās jomās kā:

- Pilsoniskā izglītība
- Pilsoniskā un morālā izglītība
- Digitālā pilsonības izglītība

2. pielikums: Progresa uzraudzība

Dublinas deklarācijas turpmākie pasākumi ietvers uzraudzības un ziņošanas mehānismu, kura mērķis ir balstīties uz esošo ziņošanas un uzraudzības sistēmu, līdzsvarojot pārredzamību un nepieciešamību katru gadu un reizi piecos gados novērtēt progresu, kā arī reālistisku pieeju ziņošanas procesam.

Tiek ierosināts:

Ikgadējs nacionāls ziņošanas process, lai ziņotu par rezultātiem saistībā ar deklarācijas īstenošanu; pamatojoties uz un ņemot vērā esošos nacionālos ziņošanas procesus ikgadējai ziņošanai (*GENE* apaļā galda sanāksmēs). Tas ietvertu:

- Uzsvaru uz nacionālās stratēģijas un politikas izstrādi (kā arī pārskatīšanu, izvērtēšanu utt.), par ko arī tiks sniegts ikgadējs ziņojums un kas tiks apkopota visas Eiropas mērogā.
- Uzsvaru uz valstu finansēšanas mehānismiem, datiem un finansējuma līmeņa izmaiņām no *ODA* un citiem avotiem, kas katru gadu tiek kopīgoti Eiropas līmenī.
- Uzsvaru uz starpministriju sadarbības attīstīšanu, ieinteresēto pušu iesaisti, atbalstu dialoga un sadarbības tīklu veidošanai.

Visas trīs kategorijas sniegs ieguldījumu periodiskajā ziņojumā par globālās izglītības situāciju Eiropā. Dialogs ar citām ieinteresētajām pusēm, tostarp vietējā un reģionālā līmenī, un ar kolēģiem no citiem reģioniem arī var darboties kā mehānismi kritiskam dialogam un rezultātu izplatīšanai un ieviešanai.

Progress ceļā uz jaunās deklarācijas mērķu sasniegšanu arī tiks tieši iekļauts Eiropas GI salīdzinošā pārskata procesā, ko veicina *GENE*, savukārt valstu ziņojumos deklarācija tiks izmantota, lai izstrādātu attiecīgus kritērijus. Vajadzības gadījumā valstu ziņojumi būtu jāiekļauj arī ESAO *DAC* salīdzinošajos pārskatos.[4]

Eiropas konferences tiks izmantotas arī, lai ziņotu par progresu un nepieciešamības gadījumā pārskatītu deklarāciju, sākot ar 2027. gadu, kā arī reizi piecos gados.

Šie procesi saskaņā ar paraugpraksi valsts līmenī radīs telpu politikas veidotāju, politiķu, ieinteresēto pušu un pētnieku mijiedarbībai, pārdomām, dialogam un scenāriju veidošanai; katrā no šiem procesiem.

GENE sekretariāts arī nodrošinās, ka šis ziņošanas process atbilst un ir saskaņots ar atjaunoto UNESCO ziņošanas procesu saskaņā ar pārskatīto 1974. gada ieteikumu un citiem attiecīgiem starptautiskajiem procesiem (EK, ESAO, ANO EEK, Eiropas Padomes, IEA), un centīsies stiprināt sadarbību šajā jomā.

[4] ESAO DAC salīdzinošās pārskatīšanas metodoloģijas I.3. pīlārs (2021), ko vienprātīgi apstiprinājusi ESAO DAC, I.3. sadaļā ir vērsts uz "Globālo izglītību, izpratnes veidošanu un sabiedrības atbalstu". Šis uzsvars un saistītie rādītāji tiks novērtēti visās DAC dalībvalstīs. Oficiālo dokumentu skatiet šeit.

3. pielikums: Galvenie atsauces dokumenti

Deklarācija par globālo izglītību Eiropā 2050. gadam ir Eiropas stratēģiskais ietvars globālās izglītības uzlabošanai un tās iespēju paplašināšanai. Tās pamatā ir esošie starptautiskie un Eiropas nolīgumi, tostarp turpmāk norādītie, vienlaikus cenšoties to saskaņot ar attiecīgiem topošajiem starptautiskajiem procesiem.

UNESCO (1974) Ieteikums par izglītību starptautiskai izpratnei, sadarbībai un mieram un izglītību saistībā ar cilvēktiesībām un pamatbrīvībām

ANO (1992) Apvienoto Nāciju Organizācijas konferences par vidi un attīstību ziņojums

ANO EEK (1998) Orhūsas konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem

ES Padome (2001) Attīstības izglītība un Eiropas sabiedrības izpratnes veidošana par attīstības sadarbību

Eiropas Padome/*GENE* (2002) Māstrihtas deklarācija par globālo izglītību Eiropā 2015. gadam

ANO (2002) Pasaules samits par ilgtspējīgu attīstību

ANO (2004) Pasaules programma cilvēktiesību jomas izglītībai

ANO EEK (2005) IIA reģionālā stratēģija ANO EEK reģionam

Beļģijas *DGDC* un Eiropas Komisija (2005) Eiropas konference par sabiedrības izpratnes veicināšanu un attīstības izglītību ziemeļu-dienvidu solidaritātei

Eiropas Padomes (2010) Harta par izglītību demokrātiskai pilsonībai un cilvēktiesību izglītību

Eiropas Savienības (2010) Padomes secinājumi par izglītību ilgtspējīgai attīstībai

GENE/EDUFI (2011) Espo-Hanasāri secinājumi par globālo izglītību mācību satura izmaiņu kontekstā

Eiropas Padomes (2011) Ieteikums par izglītību globālai savstarpējai atkarībai un solidaritātei

ANO (2011) Apvienoto Nāciju Organizācijas Deklarācija par cilvēktiesību izglītību un apmācībām

UNECE (2011) Mācīšanās nākotnei: prasmes izglītībā ilgtspējīgai attīstībai

GENE (2012) Hāgas secinājumi par globālo izglītību 2020. gadam

Eiropas Komisija (2012) Komisijas dienestu darba dokuments par attīstības izglītību un izpratnes palielināšanu *(DEAR)* Eiropā

ANO (2012) Rio+20 Nākotne, kādu mēs vēlamies, A/RES/66/288

Eiropas Padome (2013) Demokrātiskās kultūras kompetenču atsauces ietvars

UNESCO (2013) Starptautiskās kultūru tuvināšanās desmitgade (2013–2022)

GENE/EDUFI (2014) *The Espoo Finland* 2014 Secinājumi par globālo pilsoņu izglītību

UNESCO (2014) UNESCO Izglītības stratēģija 2014-2021

ANO (2015) Mūsu pasaules pārveidošana: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam

ANO (2015) Parīzes nolīgums (COP 21)

UNESCO (2015) Globālā rīcības programma „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai" (2015–2019)

UNESCO (2015) Otrais UNESCO forums par globālā pilsoniskuma izglītību: Mierīgas un ilgtspējīgas sabiedrības veidošana

UNESCO (2016) Izglītība 2030: Inčonas deklarācija un rīcības plāns 4. ilgtspējīgas attīstības mērķa īstenošanai: Nodrošināt iekļaujošu un vienlīdzīgas piekļuves kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītību

Eiropas Savienība (2017) Eiropas konsenss attīstības jomā (sk. 122. punktu, 54. lpp.)

ESAO (2017) Attālums līdz IA mērķu sasniegšanai: ESAO valstu stāvokļa novērtējums

Eiropas Savienības (2018) Padomes 2018. gada 22. maija ieteikums par pamatprasmēm mūžizglītībā

Eiropas Savienības (2018) Padomes 2018. gada rezolūcija: Eiropas Savienības Jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam, tostarp Eiropas jaunatnes mērķi

ESAO (2018) ESAO PISA globālā kompetences sistēma

Eiropas Padomes (2019) Globālās izglītības vadlīnijas

Eiropas Savienība (2019) Eiropas Zaļais kurss

Bridge 47 (2019) *Envision* 4.7: ceļa karte IAM 4.7 apakšmērķa atbalstam

ESAO (2019) konceptuālās mācīšanās ietvars: Pārveidojošās kompetences 2030. gadam

Eiropas Savienības (2020) 3. Eiropas jaunatnes darba konvencijas nobeiguma deklarācija

Eiropas Savienības (2020) Padomes rezolūcija par satvaru Eiropas programmas darbam ar jaunatni izveidei

Eiropas Savienības (2020) Padomes secinājumi par jaunatni ārējā darbībā

UNESCO (2020) Izglītība ilgtspējīgai attīstībai: Ceļvedis

UNESCO (2020) Globālās izglītības sanāksmes ārkārtas sesija, Izglītība pēc Covid-19: 2020. gada globālās izglītības sanāksmes deklarācija

GENE (2020/2021) *CODEV* apspriedes par *GE/DEAR* nozīmi

Eiropas Savienības (2021) Padomes rezolūcija par stratēģisko satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021–2030)

Eiropas Savienības (2021) Kaimiņattiecību, attīstības un starptautiskās sadarbības *(NDICI)* instruments – globālā Eiropa (8. panta 7. punkts, 23. lpp.; un III pielikuma 2. sadaļas 3. punkta a) un b) apakšpunkts, 65. lpp.)

ESAO (2021) Atjauninātais jaunatnes rīcības plāns: materiāli turpmākai darbībai

ANO (2021) Glāzgovas klimata pakts

UNESCO (2021) Berlīnes deklarācija par izglītību ilgtspējīgai attīstībai

UNESCO (2021) Pārdomas par mūsu kopīgo nākotni: Jauns sabiedriskais līgums izglītības jomā

Eiropas Savienība (2022) Zaļais kurss: Eiropas ilgtspējības kompetences ietvars

Eiropas Savienības (2022) Padomes secinājumi par izglītības pārveidojošo lomu ilgtspējīgai attīstībai un globālajai pilsonībai kā instrumentu ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanai

UNESCO (2022) Marakešas Rīcības programma pieaugušo izglītībai un mācībām

Eiropas Savienības (2022) Padomes ieteikums par mācīšanos zaļās pakārtošanās un ilgtspējīgas attīstības sekmēšanai

Eiropas Savienības (2022) Priekšlikums Padomes ieteikums Ceļi uz panākumiem skolās (COM/2022/316 galīgā redakcija)

UNESCO (2022) Ģenerālsekretāra redzējums par izglītības pārveidi

UNESCO (2022) Pārskatītais ieteikums par izglītību starptautiskai izpratnei, sadarbībai un mieram un izglītību saistībā ar cilvēktiesībām un pamatbrīvībām (1974. gada ieteikums)

ANO EEK (2022) Devītās Eiropas Vides ministru konferences ministru deklarācijas projekts

Šī līgumu krātuve tiks periodiski pārskatīta un grozīta.

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

An Roinn Gnóthaí Eachtracha
Department of Foreign Affairs

THE GOVERNMENT
OF THE GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG

LUXEMBOURG
AID & DEVELOPMENT

GENE

Co-funded by
the European Union

www.gene.eu